

Η ασφάλιση σεισμού στην Τ

Του ΑΛΕΞΗ

Ο πρόσφατος σεισμός των 5,1 Ρίχτερ, από το ρήγμα της Πάρνηθας, αλλά και η τελευταία σεισμική δραστηριότητα θέτουν ένα αμείλικτο ερώτημα στην ελληνική κυβέρνηση και κοινωνία. «Υπάρχει σχέδιο ανοικοδόμησης ύστερα από ένα μεγάλο σεισμικό γεγονός, το οποίο μπορεί να προκαλέσει καταστρεπτικές ζημιές σε κτίρια και υποδομές;».

Η αλήθεια είναι ότι οργανωμένο σχέδιο ανοικοδόμησης μετά κάποιο συμβάν δεν υπάρχει. Η ιστορία έχει δείξει είναι ότι όσοι συμπολίτες μας δεν είχαν προβλέψει να ασφαλιστούν, στοιβάζονται σε πρόχειρα καταλύματα αναμένοντας κρατική αρωγή, ή δωρεές από διάφορους οργανισμούς, που είτε έρχεται καθυστερημένα και ελλιπής ή δεν έρχεται καθόλου. Αυτό που αξίζει να αναδειχθεί είναι το πώς αντιμετωπίσει υποδειγματικά το ζήτημα της ανοικοδόμησης η γειτονική Τουρκία.

Η τουρκική κυβέρνηση, μετά τον μεγάλο σεισμό των 7,4 Ρίχτερ το 1999 στην περιοχή του Μαρμαρά, που είχε ως αποτέλεσμα να καταρρεύσουν περίπου 20.000 κτίρια, να σκοτωθούν 17.000 άνθρωποι, να τραυματισθούν 44.000 και 250.000 άνθρωποι αναγκάστηκαν να απομακρυνθούν από τις εστίες τους, αποφάσισε να αντιμετωπίσει οριστικά το ζήτημα του δημοσιονομικού κόστους ανοικοδόμησης σεισμού.

Τότε σε συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα (World bank), στο πλαίσιο του προγράμματος MEER (Marmara Earthquake Emergency Reconstruction Project), προχώρησε στην ίδρυση ενός pool αντιμετώπισης καταστροφών, το λεγόμενο TCIP (Turkish Catastrophe insurance Pool - <https://dask.gov.tr/tcip/>), βασισμένο στα μοντέλα της Καλιφόρνιας - California Earthquake Authority (CEA) και της Νέας Ζηλανδίας - the New Zealand Earthquake Commission (EQC), αλλά προσαρμοσμένο στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Τουρκίας.

Το πρόγραμμα αφορούσε ένα συνολικό ζιώσιμο πλαίσιο ανοικοδόμησης ώστε η Τουρκία να μπορεί από μόνη της να αντιμετωπίζει το κόστος ανάλογων μελλοντικών καταστροφών.

Για πρώτη φορά στην ιστορία της παγκόσμιας τράπεζας, 50% ενός δανείου έκτακτης ανάγκης κατανεμήθηκε σε δράσεις μελλοντικής κατεύθυνσης, πρόληψης, ετοιμότητας και χρηματοοικονομικής μεταφοράς του κινδύνου σεισμού, που αναγνωρίστηκε ως ενδεχόμενη «δημοσιονομική απειλή» στα θεμέλια του τουρκικού κράτους.

Οι πέντε κύριοι στόχοι του προγράμματος ήταν:

(1) Η παροχή ασφαλιστικής κάλυψης σεισμού σε προσιτό κόστος σε όλες τις εγγεγραμμένες και νό-

μιμα ανεγερμένες (όχι αυθαίρετες) κατοικίες.

(2) Ο περιορισμός της δημοσιονομικής οικονομικής έκθεσης ως απόρροια ενός μεγάλου καταστρεπτικού γεγονότος και αποφυγή επιβολής πρόσθετων φόρων.

(3) Η δημιουργία μακροπρόθεσμων αποθεμάτων καταστροφών για τη χρηματοδότηση μελλοντικών καταστρεπτικών συμβάντων.

(4) Η παροχή κινήτρων για μείωση και μετριασμό των κινδύνων μέσω ενεργειών πρόληψης στην κατασκευή κατοικιών.

(5) Να συμβάλει στην ανάπτυξη κοινωνικής ευαισθητοποίησης στην κοινωνία για τη διαχείριση κινδύνων και την ιδέα της ασφάλισης.

Το TCIP είναι μια πρωτότυπη σύμπραξη δημοσίου - ιδιωτικού τομέα γιατί:

Το υπουργείο Οικονομικών μέσω σύμβασης παροχής υπηρεσιών αναθέτει τη διαχείριση του TCIP με maximum περίοδο πέντε ετών σε κάποια εγκεκριμένη και ελεγχόμενη ασφαλιστική εταιρεία στην Τουρκία (για την περίοδο 2015-2020 είναι ανατεθειμένη στην Eureko Sigorta).

Οι τεχνικές και λειτουργικές υπηρεσίες, από την πώληση, το μάρκετινγκ έως την ανασφάλιση και τη διαχείριση ζημιών, είναι ανατεθειμένες στην ιδιωτική ασφαλιστική αγορά. Κάθε νόμιμο

Τουρκία, ιδέες για την Ελλάδα

ΚΩΤΣΑΛΟΥ*

λειτουργούσα και ελεγχόμενη από την Τουρκία ασφαλιστική εταιρεία της χώρας μπορεί να εκδίδει συμβόλαια κάλυψης σεισμού για λογαριασμό του TCIP.

Δεν έχει δημοσίους υπαλλήλους.

Έχει σχεδόν μηδαμινά πάγια, διότι δεν έχει δικά του κτίρια, γραφεία κτλ.

Η δημοσιονομική έκθεση του κράτος σχεδόν μηδενίστηκε σε ένα στατιστικό γεγονός με πιθανότητα κάτω από 0,5% για κάθε 200 χρόνια, χωρίς να επιβαρύνει στο ελάχιστο τον ισολογισμό του.

Το τουρκικό κράτος έκρινε ότι δεν είναι βιώσιμη και υπεύθυνη λύση να αφήσει ελεύθερα την απόφαση της ασφάλισης ή μη στους ιδιοκτήτες των κατοικιών, οι οποίοι έχουν περιορισμένη ορθολογικότητα σχετικά με τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν.

Έτσι άλλαξε τον νόμο και κατέστησε υποχρεωτική την κάλυψη του σεισμού στο πλαίσιο του TCIP, το οποίο και επικοινωνήσε ως μια δράση υψίστης κοινωνικής ευθύνης, αναγνωρίζοντας ότι ένα σημαντικό καταστρεπτικό γεγονός εκτός από τις τοπικές συνέπειες που μπορεί να έχει, μπορεί να οδηγήσει σε οπισθοδρόμηση την τουρκική οικονομία στο σύνολό της λόγω της τεράστιας δημοσιονομικής έκθεσης.

Η αυξημένη διασπορά συντέλεσε σε άμεση και κάθετη μείωση

του κόστους ασφάλισης σεισμού. Επίσης, λόγω του χαμηλού λειτουργικού κόστους, των καλά διαχειριζόμενων αντασφαλιστικών διευθετήσεων, το TCIP κατάφερε από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του να παρέχει τη δυνατότητα ασφάλισης σεισμού με ένα ενδεικτικό κόστος 46 δολ. για όριο αποζημίωσης 50.000 δολ., τιμή που είναι προσιτή για κάθε ιδιοκτήτη ακόμη και αυτών των κατωτέρων οικονομικά στρωμάτων. Την πρώτη πενταετία εκκαθάρισε περίπου 6.000 ζημιές συνολικού κόστους 6 εκατ. δολ. Σήμερα είναι σε εξέλιξη μοντέρνα προγράμματα ταχύτατης πληρωμής αποζημιώσεων μέσω κινητών συσκευών (Mobile Loss Assessment Applications) και ανεπτυγμένα προγράμματα διαχείρισης και αξιολόγησης ζημιών από πραγματογνώμονες, ώστε η ανοικοδόμηση να είναι άμεση.

Η αλήθεια είναι ότι δεν υπάρχει κάποια ποινική συνέπεια για τους ιδιοκτήτες των κατοικιών που δεν είναι ασφαλισμένοι έναντι σεισμού όπως π.χ. με άλλες υποχρεωτικές ασφαλίσσεις. Το κράτος επιβάλλει με νόμο ότι έχει δικαίωμα να μην καταβάλει αποζημίωση αρωγής σε κατοικίες που δεν έχουν κάλυψη σεισμού. Από τον Απρίλιο 2003, οι ιδιοκτήτες κατοικιών δεν μπορούν χωρίς την ύπαρξη ασφαλιστηρίου σεισμού να κάνουν αίτηση παροχής ρεύματος και νερού.

Έχει διατηρηθεί θα λέγαμε μια «χαλαρή υποχρεωτικότητα», όπως θα έλεγαν οι συμπεριφορικοί οικονομολόγοι που είναι πολύ αποτελεσματική.

Η Ελλάδα μπορεί να παραδειγματιστεί από τη γείτονα χώρα, ώστε να οικοδομήσει και αυτή ένα βιώσιμο σχέδιο, σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, πριν συμβεί κάποιο γεγονός.

Μέρος του ΕΝΦΙΑ που συνδέεται, ούτως ή άλλως, με την ιδιοκτησία θα μπορούσε να καταστεί ανταποδοτικό συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός pool ασφάλισης σεισμού κατά τα επιτυχημένα πρότυπα της Τουρκίας, που να προσφέρει αποτελεσματική προστασία στους πολίτες και δημοσιονομική ανθεκτικότητα σε φαινόμενα καταστροφικών κινδύνων.

Η δημιουργία μιας κουλτούρας ασφαλείας απέναντι σε έναν υφιστάμενο, βέβαιο, σοβαρό και εκτεταμένο κίνδυνο, όπως είναι αυτός του σεισμού στην Ελλάδα, πρέπει να τεθεί ως προτεραιότητα.

* Ο κ. Αλέξης Κώτσαλος είναι στέλεχος της ασφαλιστικής αγοράς με πολυετή εμπειρία στο underwriting επιχειρηματικών κινδύνων, συγγραφέας του βιβλίου «Επιχειρηματικές ασφαλίσσεις πυρός και διακοπής εργασιών», που θα κυκλοφορήσει τον Σεπτέμβριο 2019 από την Insurance Innovation και τις εκδόσεις Iwrite.